

หลักสูตรฝึกอบรมโครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ จำนวน 3 ชั่วโมง (กลุ่มที่ 15)

ความเป็นมา

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและการพัฒนาคุณภาพของ ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความรู้ความสามารถของบุคคล เพื่อให้ สามารถจัดการกับตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีความสุขตามสภาพและความสงบสุข ความปลอดภัยในสังคม การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีความรู้ เจตคติและทักษะที่ จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข เพื่อให้บุคคลสามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเตรียมความพร้อมกับการปรับตัวในอนาคต เช่น สุขภาพกายและใจ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี เป็นต้น

ปัจจุบันมีการนำสมุนไพรทั้งที่เป็นสมุนไพรเดี่ยวและชนิดที่ปรุงเป็นตำรับยามาใช้รักษาอาการเจ็บป่วยขึ้น พื้นฐานเพื่อทดแทนยาแผนปัจจุบันอย่างได้ผลลัพท์นางที่ดีอีกทั้ง ยังครอบคลุม อาการเจ็บป่วยได้หลายๆ ระบบ เช่น ระบบทางเดินอาหาร ระบบทางเดินหายใจ ระบบผิวหนัง และระบบทางเดินปัสสาวะ เป็นต้น สืบเนื่องจากประเทศไทยมีการปลูกพืชสมุนไพรหลากหลายชนิดในทุกๆ เขตพื้นที่ สมุนไพรบางชนิดหาได้ง่ายและราคาถูก อีกทั้ง ยังผ่านการศึกษาค้นคว้าและวิจัย เพื่อรองรับองค์ความรู้อย่างจริงจังว่า ให้ผลลัพท์ที่ดีในส่วนของ การรักษาอาการ เจ็บป่วย นำมาใช้ได้ง่ายและมีความปลอดภัยต่อสุขภาพประชาชน ซึ่งนับว่าเป็น การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น นับเป็นการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อย่างแท้จริง

ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้คนไทยตั้งแต่บรรพบุรุษมี สุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ และสามารถต่อสู้กับโรคร้ายต่างๆ ได้ แต่ในปัจจุบันภูมิปัญญาการแพทย์อันมีค่าเหล่านี้ได้ ลางเลือนไปกับกาลเวลา ประชาชนต้องพึ่งหมอและโรงพยาบาลมากขึ้น ขาดการดูแลสุขภาพ โดยการพึ่งพาตนเอง การแพทย์แผนไทยเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างสุขภาพให้กับคนในชุมชนได้แบบปฐมภูมิ มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

หลักการของหลักสูตร

เป็นหลักสูตรที่ให้ความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงสุขภาพดีด้วยสมุนไพรไทย

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ในสุขภาพดีด้วยสมุนไพรไทย
2. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ 80 อยู่ในระดับดี ขึ้นไป

เป้าหมาย

ประชาชนทั่วไปที่สนใจ

1. กลุ่มผู้ไม่มีอาชีพและมีความสนใจที่ศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ
2. กลุ่มผู้มีความรู้การศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ

ระยะเวลา จำนวน 3 ชั่วโมง

ภาคทฤษฎี จำนวน 3 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัด กระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. โครงการ ศึกษาเรียนรู้การใช้ สมุนไพรเพื่อ การดูแลสุขภาพ (กลุ่มที่ 15)	1. เพื่อส่งเสริมการใช้ สมุนไพรในการดูแล สุขภาพ	1. โครงการศึกษาเรียนรู้การใช้ สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนมีทักษะมี ความรู้และเข้าใจเรื่องการทำ สมุนไพรที่ก่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ ร่วม ระหว่างชุมชนในสังคม ร่วม คิด ร่วมทำ ร่วมปฏิบัติ	วิทยากรนำเสนอข้อมูล ความสำคัญความเป็นมา ในศึกษาเรียนรู้การใช้ สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนมี ทักษะมีความรู้และเข้าใจ เรื่องการทำสมุนไพรที่ ก่อให้เกิดกระบวนการ เรียนรู้	1 ชม.	-
2. โครงการศึกษา เรียนรู้การใช้ สมุนไพรเพื่อการ ดูแลสุขภาพ(กลุ่ม ที่ 15)	2. เพื่อให้ประชาชนที่เข้า รับการอบรมมีการ อนุรักษ์พืชสมุนไพร พื้นบ้านสำหรับใช้ในการ รักษาโรค 3. เพื่อส่งเสริมให้ ประชาชนที่รับการอบรม พื้นฟูภูมิปัญญาและองค์ ความรู้ในการนำสมุนไพร มาใช้ให้เกิดประโยชน์ มากที่สุด	2. ส่งเสริมให้ประชาชนใน ชุมชนตำบลบุกิตร์จักษ์และใช้ สมุนไพรในครัวเรือน ในการ รักษาโรคเบื้องต้น และ สามารถ นำความรู้ความ เข้าใจในเรื่องสมุนไพรและ เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนใน ชุมชนปลูกสมุนไพรใช้ใน ท้องถิ่นในการดูแล สุขภาพ	วิทยากรอธิบายเนื้อหา ส่งเสริมการใช้สมุนไพรใน การดูแลสุขภาพเพื่อให้ ประชาชนที่เข้ารับการ อบรมมีการอนุรักษ์พืช สมุนไพรพื้นบ้านสำหรับใช้ ในการรักษาโรคและ ส่งเสริมให้ประชาชนที่รับ การอบรมพื้นฟูภูมิปัญญา และองค์ความรู้ในการนำ สมุนไพรมาใช้ ให้เกิด ประโยชน์มากที่สุด		2 ชม.

สื่อการเรียนรู้

1. สื่ออินเทอร์เน็ต
2. วิทียากร
3. แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. เอกสารประกอบการเรียนรู้

การวัดผลประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. ประเมินจากรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการฯ

เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. เวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
2. ผ่านการประเมินทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

หมายเหตุ หน่วยจัดการเรียนรู้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

แบบเขียนโครงการฝึกอบรม

1. ชื่อโครงการ โครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ (กลุ่มที่ 15)
2. . ความสอดคล้องกับจุดเน้นการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

- ด้านที่ 2 การสร้างโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้

ข้อที่ 2.3 สร้างโอกาสให้คนทุกช่วงวัยเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพ พร้อมพัฒนาทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และทักษะจำเป็นแห่งอนาคต (Future Skill)

- สอดคล้องกับพันธกิจของ สกร.ระดับอำเภอ ข้อที่ 1 จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และยกระดับการศึกษาของประชาชน ให้สามารถ ปรับตัวในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม และมีสมรรถนะพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่

3. หลักการและเหตุผล

การใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพ เป็นหนึ่งในภูมิปัญญาไทยที่สืบทอดกันมา ซึ่งมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ที่ระบุถึงการใช้พืชพรรณสมุนไพรตั้งแต่สมัยพุทธกาล การนำสมุนไพรมาใช้ได้ทั้งในแง่การนำมารับประทานเป็นอาหาร เช่น การรับประทานพืชผัก หรือนำมาประกอบเป็นอาหาร นอกจากนั้นยังนำมาใช้เป็นยา รักษาโรคเวลาเกิดอาการเจ็บป่วย พืชสมุนไพรเป็นสิ่งที่อยู่คู่คนไทยมานับพันปีแต่เมื่อการแพทย์แผนปัจจุบันเริ่ม เข้ามามีบทบาทในบ้านเรา ทำให้สรรพคุณและคุณค่าของสมุนไพรไทยอันเป็นที่เรียกได้ว่า “ภูมิปัญญาไทย โบราณ” ก็เริ่มถูกบดบังลงไปเรื่อยๆ และถูกทอดทิ้งไปในที่สุด แต่ความเป็นจริงแล้วคนส่วนใหญ่ก็พอรู้กันบ้างแล้วว่าสมุนไพรไทยเป็นสิ่งที่มีความค่าใช้ประโยชน์ได้จริง และใช้ได้อย่างกว้างขวางแต่เป็นเพราะเราใช้วิธีรักษาโรค แผนใหม่มานานมากจนวิชาการแพทย์แผนโบราณที่มีสมุนไพรเป็นยาหลักถูกกลืนจนต่อไม่ติด ทำให้เยาวชนรุ่นหลังๆ รู้จักสมุนไพรไทยได้น้อยมากและแทบจะไม่มีรู้จักเลยทั้ง ๆ ที่สมุนไพรเหล่านั้นอยู่ใกล้ๆ ตัวเรานี่เอง เพื่อเป็นการ ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนตำบลบุกิตร์จักษ์และใช้สมุนไพรในครัวเรือนในการรักษาโรคเบื้องต้น และสามารถ นำความรู้ความเข้าใจในเรื่องสมุนไพรและ เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนปลูกสมุนไพรใช้ในท้องถิ่นในการดูแล สุขภาพ

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเมืองกำแพงเพชร จึงได้จัดโครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพเพื่อทำให้ประชาชนมีทักษะมีความรู้และเข้าใจเรื่องการทำสมุนไพรที่ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ร่วมระหว่างชุมชนในสังคม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมปฏิบัติในชุมชนต่อไป

4. วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพ
2. เพื่อให้ประชาชนที่เข้ารับการอบรมมีการอนุรักษ์พืชสมุนไพรพื้นบ้านสำหรับใช้ในการรักษาโรค
3. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนที่รับการอบรมฟื้นฟูภูมิปัญญาและองค์ความรู้ในการนำสมุนไพรมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

5.เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

- (กลุ่มที่ 15) ตำบลนครชุม จำนวน 6 คน

เชิงคุณภาพ

ประชาชนทั่วไปในตำบลนครชุม ได้รับความรู้ในการใช้สมุนไพรรักษาโรคเพื่อดูแลสุขภาพได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

6. ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	ระยะเวลา	งบ ประมาณ
1. รับสมัครประชาชนที่สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรรักษาโรคเพื่อดูแลสุขภาพ (กลุ่มที่ 15)	เพื่อตรวจสอบยืนยันความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและทราบจำนวนผู้สนใจในการเข้าร่วมโครงการฯ	ประชาชนตำบลนครชุม จำนวน 6 คน	6 คน	พื้นที่ ประชาชนอำเภอเมืองกำแพงเพชร	14-15 กุมภาพันธ์ 2569	-
2. ประสานงานผู้เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานตามโครงการฯ	เพื่อจัดทำโครงการฯ เสนอ สกร.ระดับอำเภอเมืองกำแพงเพชร	ประชาชนตำบลนครชุม จำนวน 6 คน	6 คน	ณ ศาลาประชาคม หมู่ที่ 7 ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร	16-17 กุมภาพันธ์ 2569	-
3. โครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรรักษาโรคเพื่อดูแลสุขภาพ (กลุ่มที่ 15)	เพื่อจัดเตรียมโครงการศึกษาเรียนรู้การบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรรักษาโรคเพื่อดูแลสุขภาพ	ครู สกร.	1 คน	สกร.ระดับอำเภอเมืองกำแพงเพชร	27-28 กุมภาพันธ์ 2569	-
4. ดำเนินกิจกรรมตามโครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรรักษาโรคเพื่อดูแลสุขภาพ (กลุ่มที่ 15)	เพื่อจัดกิจกรรมโครงการฯ ตามตารางที่กำหนดไว้	ประชาชนตำบลนครชุม จำนวน 6 คน	6 คน	ณ ศาลาประชาคม หมู่ที่ 7 ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร	4 มีนาคม 2569	690.- บาท
5. นิเทศติดตามและประเมินผล	เพื่อทราบปัญหาอุปสรรคความคืบหน้า	ครู สกร.	3 คน	ณ ศาลาประชาคม หมู่ที่ 7 ตำบลนครชุม	11 มีนาคม 2569	-

	การดำเนินงาน และแนวทางแก้ไข			อำเภอเมือง จังหวัด กำแพงเพชร		
6. สรุปผลการ ดำเนินงานและ รายงานผล	เพื่อนำข้อมูล ผลการ ดำเนินงานและเสนอ รายงานต่อผู้บริหาร	ครู ศกร.	1 คน	สกร.ระดับอำเภอ เมืองกำแพงเพชร	มีนาคม 2569	-

7. งบประมาณ

แผนการใช้จ่ายงบประมาณ โครงการ/กิจกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

แผนงานยุทธศาสตร์ พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ ผลผลิตผู้รับบริการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ
ชีวิต กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองงบดำเนินงาน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

ด้านการพัฒนาทักษะชีวิต รหัสงบประมาณ 20334332005002000000กิจกรรมหลัก

20334690003200000 แหล่งของเงิน 6911200 จำนวนเงิน 690.- บาท (หกร้อยเก้าสิบบาทถ้วน)

รายละเอียดดังนี้

ตำบลนครชุม (กลุ่มที่ 15)

1.ค่าตอบแทนวิทยากร จำนวน 1 คน จำนวน 3 ชั่วโมงๆ ละ 230.-บาท เป็นเงิน 690.-บาท

รวมทั้งสิ้นเป็นเงิน 690.- บาท (หกร้อยเก้าสิบบาทถ้วน)

ขออภัยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายทุกรายการตามที่จ่ายจริง

8. แผนการใช้จ่ายงบประมาณ

กิจกรรมหลัก	ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 2	ไตรมาสที่ 3	ไตรมาสที่ 4
ดำเนินการจัดโครงการศึกษาเรียนรู้ การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ (กลุ่มที่ 15)	-	690.- บาท	-	-

9. ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวสมฤดี สังขาว ครู ศกร.

10. เครือข่าย/ผู้เกี่ยวข้องและความร่วมมือ

- ผู้นำชุมชน
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนครชุม

11. โครงการที่เกี่ยวข้อง

- งานจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง
- โครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

12. ผลลัพธ์ (Outcome)

ผู้เข้าร่วมโครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ (กลุ่มที่ 15)

13. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

13.1 ตัวชี้วัดผลผลิต(Output) ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ความเข้าใจการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพมากขึ้น

13.2 ตัวชี้วัดผลลัพธ์(Outcome) ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจโครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ

14. การติดตามและประเมินโครงการ

รายงานสรุปผลการดำเนินการจัดโครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ (กลุ่มที่ 15)

ตารางกำหนดการโครงการศึกษาเรียนรู้การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ

วันที่ 4 มีนาคม 2569

ณ ศาลาประชาคม หมู่ที่ 7 ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร (กลุ่มที่ 15)

วันที่	เวลา	เนื้อหากิจกรรม	หมายเหตุ
4 มีนาคม 2569	08.30 - 09.00 น.	ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการฯ	
	09.00 - 12.00 น.	รับฟังการบรรยายและปฏิบัติจากวิทยากร เรื่อง สุขภาพดีด้วยสมุนไพรไทย	

หมายเหตุ : ตารางนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม